

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา 2

The Development of Grade 7 Students' 21st Century Learning and Achievement Through Creativity - Based Learning (CBL) in the S21103 Social Studies Subject.

มงคล เรียงณรงค์¹⁾ และ ลัดดา คิลาน้อย²⁾

Mongkon Riangnarong¹⁾ Ladda Silanoi²⁾

¹⁾ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Education students of Curriculum and Instruction. Faculty of Education, Khon Kaen University.

²⁾ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Association Professor at Department of Social Studies. Faculty of Education, Khon Kaen University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนราชสีมวิทยลัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการปฏิบัติการคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จำนวน 9 แผน 2) เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูโดยผู้ช่วยวิจัย แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบท้ายวงจร 3) เครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติการได้แก่ แบบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และการสัมภาษณ์นักเรียนมาวิเคราะห์ตีความ สรุปผลแล้วนำมารายงานผลในลักษณะของ การบรรยาย 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ นำคะแนนจากแบบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบท้ายวงจรมาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนร้อยละ 83.33 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.00 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนร้อยละ 80.00 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50

คำสำคัญ : ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

Abstract

This research aimed to developing learning skills in 21st century and achievement through creativity-based learning. The target group of this study were 30 students of grade 7 in second semester, academic year 2014, Ratchasima Witthayalai School, Nakhon Ratchasima province. Research tools were 1) Operation tools were 9 creativity-based learning plans. 2) Reflection tools: teaching observation by a research assistant form, an activity by the teacher record form, a student interview form, an ended-circulation test 3) Evaluation tools: a 21st century learning skills test, an achievement test. This research applied the action research. Data analyses were 1) qualitative data which adopted from the observation of the researcher and the assistant and students' interview to analyze, interpret and conclude and report in narrative styles. 2) Quantitative data adopted from the 21st century learning skills measurement, the achievement test, the ended-circulation test to find means and percentage. Results were; 1) 83.33% of students passed and average score was 78.00 which was higher than the initial goal of 21st century learning skills of students through CBL. 2) 80.00% of students passed and average score was 75.50 which was higher than the initial goal of achievement through CBL.

Keywords : 21st century learning skills creativity-based learning (CBL)

บทนำ

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูง ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ทักษะเฉพาะทาง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสมรรถนะของการรู้เท่าทันจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในการเรียนรู้ยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีวิวัฒนาการความก้าวหน้าในทุกๆ มิติเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง

การกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายศักยภาพ และความสามารถของมนุษย์ที่จะสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง [9] ภาครัฐแห่งศตวรรษที่ 21 ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนารอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนำมาเป็นกรอบในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนในวิชาแกนหลัก ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการมีส่วนร่วม

กรอบแนวคิดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นผลลัพธ์ที่สำคัญคือ ต้องยึดผลลัพธ์ทั้งในแง่ของความรู้ในวิชาแกนและทักษะ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่โรงเรียนสถานที่ทำงานและชุมชนต่างๆ เห็นคุณค่า [1] สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา [4]

ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้เตรียมพร้อมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ 21 ให้กับผู้เรียนเท่าที่ควร เห็นได้จากการสอนกระบวนการคิดหรือการสอนให้นักเรียนคิดมีความคลุมเครืออยู่มากเนื่องจากกระบวนการคิดนั้นไม่ได้มีลักษณะเป็นเนื้อหาที่ครูจะสามารถเห็นและสามารถนำไปสอนได้ง่าย การคิดมีลักษณะเป็นกระบวนการ ดังนั้นการสอนจึงต้องเป็นการ

สอนกระบวนการด้วย [11] การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ในปัจจุบันนั้นเป็นการเรียนการสอนแบบบรรยาย ขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่สำคัญคือ ทักษะการคิด ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมายาวนาน [3]

จากสภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผลการประเมินของโครงการ PISA ในปี 2555 พบว่าเด็กไทยกลุ่มอายุ 15 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกวิชา และการประเมินผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สามของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุงสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 89.92 [7] นอกจากนี้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ปัจจุบันยังมีเหตุการณ์สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยจำนวนมากขาดทักษะการแก้ปัญหาชีวิต อาทิ เด็กวัยรุ่นผิดหวังในเรื่องความรักหรือเรื่องการเรียนหาทางออกโดยการฆ่าตัวตาย กรมสุขภาพจิตได้อธิบายว่าสาเหตุการฆ่าตัวตายเกิดจากอาการซึมเศร้าซึ่งมาจากความวิตกกังวลและไม่สามารถจัดการกับปัญหาของตนเองได้ [2]

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งการเรียนการสอนเรื่องทักษะกระบวนการคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจำเป็นต้องฝึกทักษะให้ผู้เรียนทุกระดับ [6] ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้นั้น คือการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงสร้างหลักของการสอนพัฒนามาจากโครงสร้างการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) และแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แบบความคิดแนวขนาน (Parallel Thinking) ของเอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน สำหรับการเรียนการสอนโดยระบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต ทำให้เกิดทักษะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์

2) ทักษะด้านการค้นคว้า หาความรู้ 3) ทักษะด้านการสื่อสาร และ 4) ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ลักษณะรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานกำหนดให้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก การค้นคว้าเรียนรู้ การเล่นเกมกระตุ้นความอยากรู้ การสอนและแนะนำแบบตัวต่อตัว การฝึกฝนการตั้งปัญหาและแก้ปัญหารายบุคคล การฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ด้วยโครงงาน การฝึกนำเสนอและวิจารณ์แบบสร้างสรรค์โดยการแข่งขันหลากหลายรูปแบบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอย่างสร้างสรรค์ [13]

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ นำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2 ให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2 ให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์ เป็นฐาน (CBL) หมายถึง การสอนที่เป็นกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ กระตุ้นให้เกิดทักษะ การคิด ทักษะการนำเสนอ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นกระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ ครูนำเสนอด้วยสื่อรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ข่าว เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน สิ่งของ และเกม

1.2 ขั้นตั้งปัญหาหรือนักเรียนแต่ละคนตั้งปัญหาจากสื่อที่ครูได้นำเสนอ โดยครูทำการสุ่มเพื่อซักถาม สนทนา พูดคุย ใช้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา

1.3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาชุดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างผลงานสร้างสรรค์โครงการ หรือในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย

1.4 ขั้นนำเสนอผลงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนโดยมีการวิเคราะห์วิจารณ์ในรูปการแข่งขัน หรือนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย

1.5 ขั้นประเมินผล ด้วยรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การเขียนความรู้สึกของตัวเอง เกม การทำแบบทดสอบ การแสดงบทบาทสมมติ การทำแผนผัง และการประเมินด้วยสื่อที่หลากหลาย เป็นต้น

2. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถพื้นฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านการคิด ประกอบด้วย

- 1) การคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดได้หลายทิศทาง หลายแง่มุม คิดได้กว้าง นำไปสู่การคิดการประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ และการคิดค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหาของนักเรียน
- 2) การคิดมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏโดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล ว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ
- 3) การคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ แสวงหาทางเลือก และลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของนักเรียน เรื่องบทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ และกฎหมายคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล วัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 4 โรงเรียน ราชสีมาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรในการวิจัย ตัวแปรต้น คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ระเบียบวิธีวิจัย การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในขั้นตอนการวิจัยตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนปฏิบัติการ (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) โดยดำเนินกิจกรรมหมุนเวียนไปตามวงจรเพื่อปรับปรุงแก้ไข การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการปฏิบัติการคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการได้แก่ แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูโดยผู้ช่วยวิจัย แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบทดสอบท้ายวงจร เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลปฏิบัติการได้แก่ แบบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ขั้นตอนการ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) มีทั้งหมด 3 วงจร วงจรละ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจร ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการดังนี้

- 1) ขั้นวางแผน (Plan) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action)
- 3) ขั้นสังเกต (Observation) และ 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflection)

3.3 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการปฏิบัติการวิจัย ประกอบไปด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากแบบทดสอบท้ายวงจร แบบวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และร้อยละ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากแบบบันทึกการสอนประจำวันของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูโดยผู้ช่วยวิจัย แบบสัมภาษณ์นักเรียน นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วนำมารายงานผลในลักษณะของการบรรยาย

3.4 ขั้นเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยได้เขียนรายงานการวิจัยในรูปแบบของรูปเล่มจำนวน 5 บท

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และมีผลคะแนนเฉลี่ย 23.40 คิดเป็นร้อยละ 78.00

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 30.20 คิดเป็นร้อยละ 75.50

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการทดสอบเพื่อวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 83.33 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีโครงสร้างหลักที่พัฒนามาจากรูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหา

เป็นฐาน(PBL) และความคิดแนวนาน (Parallel Thinking) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต เพื่อเตรียมตัวก้าวสู่งานใหม่ที่จะมาถึง ทำให้เกิดทักษะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ 2) ทักษะด้านการค้นคว้าหาความรู้ 3) ทักษะด้านการสื่อสาร และ 4) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ [13] สอดคล้อง [12] ที่กล่าวว่า การสอนให้คิดเป็นต้องสอนด้วยตัวปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหา โดยมีการตั้งปัญหา แก้ปัญหาอย่างมีกระบวนการ มีเหตุผล สอนให้นักเรียนฝึกคิดโดยการให้ตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าอุปสรรคและปัญหาจะมีอะไรบ้างเมื่อผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์ในการแก้ปัญหา เมื่อประสบกับปัญหานั้น ๆ แม้จะแตกต่างกันก็สามารถใช้พื้นฐานความคิดได้ และประเด็นเหล่านั้นต้องเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาของ [5] ที่ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการในการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิดและฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น จากการสัมภาษณ์นักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานนักเรียนให้ความเห็นว่าชั้นกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดไม่จำเป็นการคิดแก้ปัญหาของกลุ่ม และการคิดสร้างสรรค์ผลงานกลุ่มที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [13] ได้ทำการวิจัย (Research and Develop) เรื่องการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) พบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ ทักษะในการคิด ทักษะในการนำเสนอ ทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม และทักษะในการบริหารเวลา

ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) จึงสามารถในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ฝึกการตั้งปัญหาและแก้ปัญหารายบุคคล การฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การฝึกนำเสนอและวิจารณ์แบบสร้างสรรค [10] กล่าวว่ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยการใช้ปัญหาสถานการณ์เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ในเรื่องเรื่องนั้น ๆ ส่งผลให้เกิดแรงผลักดันให้ผู้เรียนสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง และมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ได้เองอย่างอิสระมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน [4] ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [13] ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนแบบคิดสร้างสรรคเป็นฐาน พบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ ทักษะในการคิด ทักษะในการนำเสนอ ทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม และทักษะในการบริหารเวลา

นอกจากนี้นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐานให้ความเห็นว่า การสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐานทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น จากการได้ตั้งประเด็นปัญหา ศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และได้นำความรู้ไปสู่การสร้างสรรคผลงานของกลุ่ม ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐาน (CBL) สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิทยวิจัยไปใช้

1.1 สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค ควรเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน และเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น รูปภาพข่าว คลิปวิดีโอ เป็นต้น จากผลวิจัย พบว่า คลิปวิดีโอเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างควมสนใจให้กับนักเรียนได้ดี

1.2 ขั้นการตั้งปัญหาของนักเรียน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงช่วงวัยของนักเรียน โดยให้เวลาและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิด และควรยกตัวอย่างสถานการณ์ปัญหาต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักเรียนได้เข้าใจปัญหามากขึ้น

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐาน (CBL) ขั้นกิจกรรมกลุ่มการดำเนินกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างผลงานสร้างสรรค ครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบและหลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐาน (CBL) ในขั้นกิจกรรมกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างผลงานสร้างสรรค การให้เวลาในการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ ครูผู้สอนควรให้เวลานักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติพร้อมกับการให้คำแนะนำเรื่องการบริหารจัดการเวลาไปพร้อมกันด้วย

1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรคเป็นฐาน (CBL) กระบวนการกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ ควรแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน เพื่อให้เด็กได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม และครูผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำเรื่องกระบวนการทำงานกลุ่มให้กับนักเรียน

1.6 การสะท้อนผลการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยครูผู้สอนและนักเรียนในชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาการคิด กระบวนการกลุ่ม และชิ้นงานของนักเรียนครูผู้สอนจะต้องฝึกให้นักเรียนได้สะท้อนผลเพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องนำไปพัฒนาตนเองต่อไป

1.7 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และได้ลงมือสร้างสรรค์ผลงาน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญในการเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การร่วมมือ และการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับกระบวนการกลุ่มว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานต่อไป

2.3 เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระหว่างนักเรียนที่อยู่โรงเรียนในเมืองกับนักเรียนที่เรียนอยู่ในชนบท เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนารูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Bellanca, James and Brandt, Ron. 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn. (Worapot Wongkitrungruang & Atip Jittaruek trans). Bangkok: Open Worlds; 2011 (In Thai)
- [2] Kriengsak Chareonwongsak. Critical thinking. 8th Edition. Bangkok: Success Media; 2013 (In Thai)
- [3] Ladda Silanoi ,et al. Project Summary of Development of Lesson Plans Through The Lesson Study Approach. Khon Kaen: Faculty of Education, Khon Kaen University; 2005 (In Thai)

- [4] Ministry of Education. The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008). Bangkok: Printed at the Printing House of the Agricultural Cooperatives of Thailand; 2009 (In Thai)
- [5] Ministry of Education. The National Education Act 1999 and Edition (2nd Edition) 2002. Bangkok: Import and Procurement Organization; 2002 (In Thai)
- [6] Ministry of Education. The Report of Synthesis Thinking and Teaching and Learning Management to Promote Critical thinking skills: Bangkok: Printed at the Printing House of the Agricultural Cooperatives of Thailand; 2006 (In Thai)
- [7] Ordinary National Educational Testing: O-NET, the Ministry of Education. (2013) The 3rd Executive Summary Report on Quality Assurance (2011-2015) under the Office of Basic Education Commission. Bangkok: Prig Wan Graphic Co. Ltd; 2011 (In Thai)
- [8] Pairor Sootatum. Development Learning Activities for Teaching History Subjects to Phathomsuksa IV Students at Ban Noen Samnak School Manjakiri Distict Khon Kaen Province Using Problem-Based Learning. Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction, Graduate School, Khon Kaen University; 2012 (In Thai)
- [9] Surasak Pahae. 21st Century Learning. Retrieved on April 6, 2014, from <http://www.addkute3.com>; 2012 (In Thai)

- [10] Suthep Phandchanla. The Learning Achievement and Satisfication of Mathayomsuksa IV on Topic "Homeostasis" by Problem-Based Learning. Master of Education Thesis in Science Studies, Graduate School, Khon Kaen University; 2011 (In Thai)
- [11] Titsana Keammanee. (1997). Thinking and Teaching for Thinking. Bangkok: Kurusapa Ladprao Printing Press; 1997 (In Thai)
- [12] Wira Sudsang. Analytical thinking, Critical Thinking and Creative Thinking. Bangkok: Rak Dek Club; 2007 (In Thai)
- [13] Wiriya Lua Chai Phanit. Creativity-Based Learning (CBL). Retrieved April 01, 2014, from <http://www.jsfutureclassroom.com/cbl.html>; 2013 (In Thai)